

CULTURA POPORULUI

„LUMINEAZA-TE ȘI VEI FI: VOIEȘTE ȘI VEI PUTEA”
C. A. ROSETTI.

Director:
Generalul NICOLAE PETALA

REDACȚIA, STR. REGALA No. 16.

BUCUREȘTI 8 APRILIE 1928

ADMINISTRAȚIA STR. REGALA No. 16

ANUL VIII, Nr. 225.
Apare în fiecare Duminică

Zece ani dela unirea Basarabiei

Popoarele conștiente de trecutul și viitorul lor, sărbătoresc cu același entuziasm, atât zilele de nenorocire, cât și pe cele de fericire.

Pe unele le sărbătoresc vărsând lacrimi de durere și căință, de mărturisirea greșelilor și de nădejdea unor zile mai bune; iar pe altele, pentru a proslăvi pe eroii neamului; a trezi conștiințele; a hrăni entuziasmul generației tinere și a mulțumii lui Dumnezeu pentru binefacerile primite.

Noi, Românii, am fost greu încercați în decursul veacurilor. Peste noi au trecut toate hoardele barbare; toți ne-au adăpat cu fierea amărăciunii și ne-au sfâșiat trupul acestei țări.

Totuși, moștenitorii ai unei rase strălucite, ale cărei virtuți înalte vorbesc și astăzi omenirii, ne-am predat trupul, dar nu ne-am batjocorit sufletul!

Pe acest suflet l-am preschimb în doine și cântece de jale; în cântece de vitejie; în plâns de bucurie și cavali și l-am purtat pe deasupra munților și câmpurilor; a cordurilor și isvoarelor, până sosit clipa de-a adăpostiri în steagul dorobanșului român dela Oituz și Mărășești.

Fu cea din urmă răsunare a arhanghelului dreptății! Porunci acesta cu glas de foc, în numele dreptății strivite:

— „Oase goale, din cele patru colțuri ale unui pământ străin! Adunați-vă încheietură la ncheietură și eu voi turna peste voi suflet viu din sufletul viu al României, ce n'a pierit și nu va perici odată!”

Și minune! Oasele potrivite ale Ardealului, Basarabiei, Bucovinei și Dobrogelei, se ncheieară; prinseră viață și una se făcură, cu trupul și sufletul României Mari!

Când la 27 Martie (9 Aprilie) 1918, sfatul țării Basarabiei ceru desrobirea și unirea, pe veci, cu patria-mamă, ei nu îndeplinea altceva, decât voiața dreptății divine și a martirilor români, jefuți prețuindeni pentru marea ideal:

„România, pe veci, să fie una și a tuturor Românilor!”

Amintindu-ne cu pietate și venerație de toți vitejii căzuți pentru împlinirea marelui nostru ideal, depunem pe mormintele lor coroana celor mai curate lacrimi de eternă recunoștință; iar fraților basarabeni, ce sunt încă în viață, și au luptat pentru înfrățirea mărețului vis, preschimb în realitate, le trimitem salutul nostru frătesc și din toată inima.

Trăiască Basarabia și marile ei făuritori!

I. Ghinea

INTRAREA TRIUMFALA A DOMNULUI IISUS, IN IERUSALIM

Cu 500 de ani înainte de nașterea Domnului Iisus, proorocul Zaharia prezisese intrarea biruitoare în Ierusalim a Acestuia prin cuvintele: „Bucură-te foarte, fata Sionului; strigă ficea Ierusalimului, căci iată împăratul tău vine la tine drept și însuși Mântuitor, blând și călare pe asin și pe mânz tânăr!”

Mai erau cinci zile până la Pașă, adică până la Paștele Iudeilor, care avea să fie cel din urmă, pe care-l mai mânca Iisus cu ucenicii Săi.

Ierusalimul, în care se afla vestitul templu (biserică) al lui Solomon, era plin de lume, venită din toate părțile Palestinei, adică din Iudeia, Samaria și Galileea.

Ce căuta această lume aci? Dece nu sta fiecare la casa lui și'n satul său, ca să prăznuiască Paștele?

Pentru că Templul acesta al

ței către Acela, pe care unii îl socoteau prooroc, alții Ilie, iar alții Mântuitorul cel așteptat și prezis de prooroci.

Afară, că Iisus este'n drum spre Ierusalim, venind să se închine — după obiceiul lor — la Templu și să facă Paștele acolo.

Fără siluire și porunci din partea cuiva; ascultând numai poruncă inimii lor curate, oamenii acestia săraci de aur, dar bogați de credință, alergară spre poarta de răsărit a Ierusalimului, pe unde trebuia să intre Iisus, căci cetatea aceasta era împrejmuită cu zid, de toate părțile, având din loc în loc osebite porți de intrare.

Cu ce era să primească ei pe acest împărat, biruitor al morții?

Ce poate da șaracul unui împărat iubit, de cât dragostea lui neprihănită, pe care și-o arată prin strigăte de bucurie, prin aruncare de flori; prin ținerea

curile pietroase; nu poate îndura zădăful zilei, ori setea pustiei kerbinte și de aceea e'trebuințat mai mult prin părțile noastre europene.

Mântuitorul obosit de drum, intră călare în Ierusalim pe poarta de răsărit a orașului, care astăzi este închisă și zidită și se păstrează, ca o scumpă amintire, sub numele de „Poarta de aur”.

Mulțimea în ciuda Fariseilor, a Cărturarilor și a tuturor vrășmașilor Adevărului — Il primi, cu adevărat, ca pe un împărat.

A fost cel dintâi semn de recunoștință firească, dar... și cel de urmă, din partea acestei, mulțimi entuziaste, care peste cinci zile avea să l strige, alături de vrășmași: „La moarte cu El! Răstigniți-L! Nu-l cunoaștem pe El!”

Soarta Omului-Dumnezeu-Iisus soarta tuturor oamenilor mari, cari pier sub loviturile acelor,

„Duminica palmarum; duminica în palmis (a frunzelor, la Catolici); „Intrarea triumfală a lui Iisus în Ierusalim”; Duminica Stălpărilor (rămuri groase); Duminica Rămurilor, Duminica Plantelor a crengilor; Duminica Florilor (adică a florilor), la noi creștinii-ortodocși”, iar poporul nostru românesc o numește „Florii” căci în această vreme se ivesc, de sub zăpăla cele cîntăi flori ale primăverii.

În această zi, la noi, preotul după citirea sfinței Evanghelii de dimineața slințește florile și ramurile de salcie verde, de cătină, ori de alți arbori, ce sunt în obșnuința diferitelor ținuturi și el însuși le împarte credincioșilor. În unele locuri umbli copii, de școală, în Sămbăta lui Lazăr, prin tot satul și în cântece bisericesti, dau fiecărei case, mărunchi de ramuri verzi, ca amintire a primirii lui Iisus în Ieru-

CULTURA...

Divinul învățător când predica lumii adevărul împărăției lui Dumnezeu, a asemănat în pilda semănătorului, lumea cu pământul și cuvântul lui Dumnezeu cu sămânța, ce o aruncă semănătorul, în țărina sa. Minunată asemănare! Când semănătorul, în zorii zilei și aruncă sămânța aurită în ogorul său, parcă vezi pe toți acei apostoli și lucrători, care zi și noapte aruncă sămânța bine-cuvântată a culturii, în masele neștiutorilor.

Cine contribuie la cultura pământului spre a da rod înșutit: natura, munca și capitalul.

Pământului îi trebuie cultură rațională și metodică, aceasta e strigătul pricepat al agriculturii.

Cultura n'are nevoie de aceleși mijloace?

Fiind oare o strânsă legătură între cultura poporului și cultura pământului, ne întrebăm: de ce oare plugarul și muncete țarina sa? Pentru că astfel stărește buruiana și pământul și se poate bucura de bunul pământului.

„Aceasta e și năzulința noastră, să stărpim spinii păcatelor și întinericului, ca astfel să ne putem bucura de mulțumire și fericire sufletească, aci, și dincolo de mormânt. Suntem în ajunul primăverii. Firea adormită se trezește astăzi ca după somn lung. Soarele învie și înfrumusețează tot pământul, în cât toată firea pornește la o viață nouă. Nu uita însă că fără cultură totul e zadarnic. Omul se naște plin de calități morale, dar ne fiind educat, se perd una câte una în noianul de patimi care-l rod trupul și sufletul. Cel care te crezi pătruns de razele bine-făcătoare ale culturii, împarte și la altul din acest tezaur al minții, iar cel care zaci în mocirla întinericului, gustă din această «minune» și te vei simți mai senin, mai sublim, mai fericit, acum și în totdeauna. Ține minte însă că de cultura lumii, atarnă cultura pământului.”

Al. T. Isofache.

Luceferi stinși...

Țara noastră, un cuib al frumosului, care încadrează atâtă farmec, atâtă poezie în codrii ei seculari, în murmurul lin al izvoarelor, în vuetul adânc al mării; a cărei frumuseți și bogății atrag pe atâtă străini lacomi de exploatare, stă departe de nivelul artistic al altor țări. În toate țările de superioră cultură, se înțelege valoarea artei, care e un factor important în înflorirea unui neam, ca este încurajată, iar talenții ajutate în dezvoltarea lor, spre mândria și gloria patriei.

Nu mai noi, unde natura a vărsat atâtă farmec ne lipsim de aceste daruri.

Tinerile talente sunt lăsate pradă mizeriei și peiriei, iar cele ajutate de puterea de viață își caută refugiul printre străini, ca pe fruntea lor să luacească laurii puși de o mână străină.

Câte talente însă rătăcind printre străini, departe de țara în care au fost desmierdați întâia oră de blânde raze de soare, se sting înainte de vreme, ucși de disprețul acelor care deși varsă veninul pe ce avem noi mai scump.

Emil V. Câmpianu.

...INTRAREA IN IERUSALIM...

LASAȚI COPIII...

Se apropia secerișul. Holdele de grâu tremurau în razele arzătoare ale soarelui și se clătinau încet la adierea unui vânt ușor ce venea dinspre Munții Măslinilor. Apele Iordanului, calde, se rostogoleau încet spre întinsul nesfârșit al Mării Moarte. Dincolo peste Iordan, prin văile și Munții Galileei, blândul copil al teslarului din Nazaret binecuvânta pe cei săraci, vindeca pe cei orbi și învăța pe fiul bogătașului să-și vândă averile, să i-a Crucea și să-l urmeze. Poporul urma calea fericirii mergând pe urmele Lui spre Betsaid i ca să se sature din cinci pâini și doi pești. Blândul copil al lumii se oprește și privind la iarba verde, la holdele coapte, la freamătul duos al pădurilor și la razele strălucitoare ale soarelui, zise poporului: — „Adevăr, adevăr găsesc vouă, ce-a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă”. Bucuroasă este mama de rodul pântecului ei. Și s'au adus la dânsul prunci ca să pue mâinile peste ei și să se roage, iar ucenicii au certat poporul de prea mare îndrăzneală, iar El a zis: «Lăsați copiii și nu-i opriți pre ei a veni la mine că a unora ca acestora este Împărăția Cerurilor» (Matei 19.14).

Lăsați copiii să vină la mine... Copiii în inima cărora surăde dulcea primăvară — copiii pe umerii cărora curg pletele bălae, copiii în inima cărora bucuria nesfârșită își sapă brazde adânci când se gâdesc la ouăle roșii vopsite par că cu sânge ll. Face-ți-i să înțeleagă, că acel sânge este însuși sângele mielului bătut în cue pe Dealul Căpățânei; atunci când o femeie mergea cu un coș cu ouă la târg și trecând peste dealul Căpățânei s'a oprit la picioarele crucii ca să se închine... Din coasta Lui înpusă de sulita vrășmașilor o picătură de sânge s'a preliuș căzând peste ouăle din coș și că prin minune s'au roșit toate....

Indreptați copiii, care sunt lăra

păcate, pe calea blândului copil din Nazaret. „Calea Lui este scurtă, dar lungă. Calea Lui este strâmtă, dar largă. Calea Lui este viaia dulce plină de farmec și fericire”. Faceți pe copii să înțeleagă existența „Dumnezeului om” din murmurul tainic al izvoarelor, din cerul înstelat, din pământul cu florile pline de parfum înbătător, din ploae și din vânturi, din trăsnete și tunete face-ți să înțeleagă cât de mari și minunate sunt faptele mâinilor Lui. Lăsați să plece pe calea Lui Dumnezeu și în zilele de sărbătoare, dimineața când aude duiosul glas de clopot care-i chiamă pe ei și pe voi drep credincioșilor creștini ortodocși! Lăsați să se ducă la El, că însuși El i-a chemat! Mergeți cu El și dați-le să guste din apa cea vie din isvorul cel fără de moarte. Faceți-le educația în post și rugăciune, că însuși blândul Hristos a postit și s'a rugat. Nu uitați că sul etul copilului este ca o turdă de ceară, căreia-i dai orice formă vrei tu educatorule.

Copiii sunt generația viitoare. În mâinile și pe umerii lor stă greutatea de mâine ale acestei țări și această țară nu va putea fi fericită, cel puțin mâine, — dacă copiii de astăzi nu vor fi crescuți în spiritul cel dător de viață al sfinței noastre Evanghelii.

Căutați ca să nu se incubeze în sufletele lor gingașe ura, trufia, răutatea, furul, invidia, ci frica de Dumnezeu, iubirea de aproapele, de părinți, de neam, de școală, de biserică și de țară. Preoți și învățători din patru unghiuri, mângâiați și chemați ca și Hristos copiii la voi. Dați-le premii de virtute, decorații, acelora care frecventează sfântul locaș al Domnului. Stătuți pe părinți cum să i crească, ce sfaturi și învățături să le dea pentru ca mâine să fie cetățeni integri ai acestei țări binecuvântate.

Dem. I. Iliescu — Palanca

lui Solomon era socotit de toți Iudeii ca leagăn al credinței lor religioase, Intocmai după cum noi, creștinii, socotim astăzi Sfântul Mormânt al Domnului, din Ierusalim, ca locul cel mai sfânt al vieții noastre creștinești și pe care oricine are dorința de a-l vedea, măcar odată'n viață și a l se închina.

La Templul acesta a lui Solomon, — am putea mărturisii, — era închis întreg sufletul poporului evreu.

Pe treptele lui stătuseră proorocii, cari întretinură, nestinsă, flacăra credinței într'un singur Dumnezeu!

Sub zidurile lui s'au plâns tristețea și nenorocirile poporului evreu!

De aci s'au vestit bucuriile; au jâșnit proorociile despre venirea unui Mântuitor și s'au strigat biruințele, da și înfrângerile acestui popor!

Iată de ce se aduna lumea, cu atâtă zile înainte, ca fiecare să poată urca scările acestui Templu, să se roage'n tihnă și să primească tainic binecuvântarea sfinților prooroci, îmbărbătarea în lupta vieții de toate zilele și căldura credinței, plină de miresma religioasă a strămoșilor!

Aci fiind, mulțimea aceasta auzi o veste dintre cele mai minunate: Lazăr, un foarte cunoscut Iudeu, fratele Martei și Mariei din Vitania, murise de patru zile și fusese înviat de Domnul Iisus, numai prin cuvânt.

La auzul acestei vești tresăriră conștiințele; sn'nlăcărară inimile și se deșteptă simțul recunoștin-

de care i-au ocrotit și cărora le-au făcut numai bine!

Omenirea și crează idoli și tot mâna ei dărâmă! Ea te înalță și tot ea te coboară! Ea umbli după Adevăr și tot ea se'mbracă în haina aurită a Minciunii!

Așa a fost, de când e lumea și tocmai, ca să surpe ticăloșia aceasta, primi Iisus lauda lor astăzi, ca peste cinci zile să-i mure treznică pe Golgota, ca țâșnirea Sfântului sânge curs din trupul în care se'nfigeau adânc piroanele nerecunoștinței lor și să le spună de pe cruce: „Părinte! Iartă-le lor, că nu știu ce fac!” Numai sufletele mari, venite din înălțime, știu să ierte!

Cele josnice, dau osândă și răstignire!

Iată adevărul!

Sărbătoarea aceasta se numește și sărbătoare împărătească, făcând parte din cele 12 sărbători împărătești, de peste an în care se laudă de către biserică împăratul Christos și sfânta lui Maică.

Se prăznuște de creștini cu foarte mare cinste și sfințenie, chiar de pe la sfârșitul anului 300 d. Chr. după cum aflăm într'o predică a făuritorului de imne, Metodie, Episcopul Olimpului din Licia, mort la anul 311 d. Chr. și apoi o găsim bine statorică în veacul al patrulea, mărturisindu-ne despre ea toți marii scriitori și părinți ai Bisericii creștine.

Poartă diferite numlri, precum;

de care i-au ocrotit și cărora le-au făcut numai bine!

Omenirea și crează idoli și tot mâna ei dărâmă! Ea te înalță și tot ea te coboară! Ea umbli după Adevăr și tot ea se'mbracă în haina aurită a Minciunii!

Așa a fost, de când e lumea și tocmai, ca să surpe ticăloșia aceasta, primi Iisus lauda lor astăzi, ca peste cinci zile să-i mure treznică pe Golgota, ca țâșnirea Sfântului sânge curs din trupul în care se'nfigeau adânc piroanele nerecunoștinței lor și să le spună de pe cruce: „Părinte! Iartă-le lor, că nu știu ce fac!” Numai sufletele mari, venite din înălțime, știu să ierte!

Cele josnice, dau osândă și răstignire!

Iată adevărul!

Sărbătoarea aceasta se numește și sărbătoare împărătească, făcând parte din cele 12 sărbători împărătești, de peste an în care se laudă de către biserică împăratul Christos și sfânta lui Maică.

Se prăznuște de creștini cu foarte mare cinste și sfințenie, chiar de pe la sfârșitul anului 300 d. Chr. după cum aflăm într'o predică a făuritorului de imne, Metodie, Episcopul Olimpului din Licia, mort la anul 311 d. Chr. și apoi o găsim bine statorică în veacul al patrulea, mărturisindu-ne despre ea toți marii scriitori și părinți ai Bisericii creștine.

Poartă diferite numlri, precum;

salim, de către mulțimea recu-noscătoare a poporului Iudeu și ca un semn, că moartea a fost biruită de Marele Împărat, Iisus!

Iată însemnătatea acestei sărbători!

Iată înțelesul ei tainic, pentru creștinătate!

Fiți recunoscători Cerului și oamenilor de pe pământ, ce vă fac binele!

Nu striviți sub călcăie pe bine-făcatori și nu căutați răstignirea „Adevărului”, dacă sunteți creștini desăvârșiți și dacă'n adevăr dați cinstea cuvenită acestei zile din evlavie și nu din fățărnicie.

Ca Români plecați-vă, cu recunoștință înaintea memoriei și mormintelor de viteji, ce făuriră această frumoasă țară; iar ca creștini, slăviți pe Biruitorul morții și pe Împăratul Iisus. cel ce dete Pacea și Iertarea păcatelor!

Arhim. Calinic I. Popp Șerboianu

Gânduri pentru toți

de D. I. Dogaru.

Fiți cinstiți, ca să poți trăi bine cu semenii tăi, pentru a fi stîmat de ei și pentru a-ți pregăti prin fapte bune o viață veșnică!

Supune-te vremii și nu căta singur să îndrepti; altfel vei fi victima desamăgirii!

Încurajează-te mereu, să nu te surprindă nevoia slab; s'ăbiclunea e în dauna sufletului tău.

Clacă de vorbă

FLORIILE

— Apoi zăbovi ea ce zăbovi primăvara, cinstite părinte, da acum a venit de-a binele, dragă de ea, ține-o-ar Dumnezeu cât mai multă vreme la noi, că mult e senină și frumoasă!

— Să te - audă Dumnezeu moș Gligore, că mult e mângâioasă primăvara! Nu zic că iarna n'are zi cu vraja ei, da une ori se'ntruce ca cu firea și prea durează lcu nemlăuita, de mai să uite că trebuie să plece.

— Acum dusă e de-a bine, veni-l-ar numele! De săptămana trecută a n'ceput să chluie câmpul de munca ce l'a cuprins și Doamne, părinte, mare poftă de muncă au de data asta sătenii noștri! Nu l'am văzut de când țiu eu minte așa de bucuroși plecați pe coarnele plugului și așa de îmbujorați la față când pleacă și se inapoliază dela muncă!

— E bine asta moș Gligore; să le dea Dumnezeu gândul ăsta bun mereu, că mai întâi de toate lor le prinde bine răvna asta la muncă. Să i lăsam să se deprindă cu însușirea asta, cu gustul sport pe zi ce merge pentru muncă; ba să i și îndemnăm să se silească să se întrecă între ei, pentru ca holdele să fie cât mai îmbelșugate, ca, la rândul lui, și câștigul fiecei să fie cât mai simțitor și să atarne cât mai greu în pungă.

— De nu l-ar întrerupe din această întrecere Florile cari bat la ușă...

— Dar ce au ei cu Florile?

— Auzeam și eu pe unii spunând că toată săptămâna dintre Florii și Paște nu mai vor să lucreze, că ar fi păcat.

— Ascultă-mă, dragă moș Gligore, eu nu zic să nu ne respectăm și să nu ne prăznuim cu toată cinstea cunună, sărbătorile, fiindcă numai păgânii nu și le știu cinsti, dar nici să n'tindem trândăvia asta orânduită de sărbători, până la a nu mai da din mâini aproape o jumătate de an. Ar fi din cale afară păgubitor și pentru stat și pentru fie ce gospodărie în parte. Serbăm, firește, Florile; este prima zi a florilor, fiori timide deocamdată, dar fiori cu atât mai dragi cu cât sunt cele dintâi cari ne întâmpină vestind-ne primăvara, adică văzduhul încropit și tămâiat, scăldat în lumină și soare. Este prin urmare vremea cea mai prielnică pentru frământare, pentru muncă și crede-mă, munca asta de primăvară este hotărâtoare; hotărâtoare pentru recolta ce va să vie, hotărâtoare pentru bugetul statului, adică pentru bunul mers al avutului fie căruia dintre noi. Deaceia, moș Gligore, trebuie spus și bine lămurit plugarilor noștri că Duminica Florilor o cinstim și o prăznuim toți cu sfințenie, așa cum au cinstit-o părinții noștri, dar a doua zi, ziua următoare și celelalte

până Sâmbăta ajunului Paștelui, muncim de zor la câmp, fiind că zor cere și pământul, având grilă să nu lipsim un ceas pe fie-ce seară nici dela biserica. Numai Sâmbăta o hotărâm pentru pregătirea de a doua zi, pentru ca Sfințele Paști să ne găsească odihniți și bucuroși, iar noaptea Invierii să fie pentru noi toți prilej sănătos de vote bună pentru toate sfințele zile ce-l urmează.

Prima sărbătoare a florilor, Florile, de noi toți așteptate cu drag, ne-au sosit. Să le salutăm cu toată evlavie cuvenită, dar și cu binecuvântata rază de nădejde în sufletul fiecei, nădejdea unui an bun și a unui rod spornic.

Cu ramuri de salcie n'florită, întâmpinați-ne copii și căntați!

B. Vălenaru

ȘTIE ȚIGANUL

snoavă de Dumitru Stăucescu.

Ștăteau de vorbă mai mulți inși odată și printre ei se afla și un țigan.

Dintr'una dintr'alta, veni vorba despre ale mâncării. Unul spuse una, altul spuse alta, până ce un rumân spuse că mâncarea a mai bună pe lumea asta e curcanul pe varză.

— Ce bine zici rumanico, zise țiganul de unde sta, mâncarea alde curcan pe varză mai rar, zău mai rar!

— Ce spui mă țigane, se vede că tu ai mâncat des curcan pe varză de-i știi gustul așa?

— Știu, cum să nu știu, că mi-a spus tata, că i-a spus tat'șo că tata lui a văzut odată pînă niște huluci pa niște boieri mîncând curcan pa varza și bun cîci era că-și lingeau boierii deștile!

Cele două sicrie

— F A B A L A —

de Vasile Milltaru

Noapte... In Capela unui cimitir.
Un sicriu de aur... somn fără de vis...
Pe sicriu, coroane mari de trandafir,
Crini și chiparoas, nuferi și narcis,
Îmbătând Capela, străluciau, grămadă
Și'n lumina lunii plină, ai fi vis
Că'i o moviliță albă, de zăpadă...

Intr'un colț, de-o parte, — fără dor și gânduri, —
Alt sicriu, — pe semne, un sărac sub soare:
Un sicriu din sparte și n'nevchite scânduri,
Fără mbrăcăminte, fără nici o floare.

Miezul nopții... (Insumi mă nșior, când sicriu!) :
Ca din altă lume, de sub flori și lună,
Cineva grăește din acel sicriu
Și cuvântul straniu pe sub bolți răsună...
Glăsuște Moartea sau e mortul viu? :

— Cine-a fost norodul care, știind bine
Că eu cu săracii nici mort nu mă'mpac, —
A'ntrăsnit să pună astăzi, lângă mine,
In sicriu de scânduri pe un om sărac?...
Cum, când mi-a dat viața numai ranguri nalte,
Moartea mă scoboară, în loc să mă salte?...
când avui legăn și-am sicriu de aur;
Când mă impresoară un întreg teaur;
Când în orice deget am și-acum inele,
Ale căror pietre ard ca niște stele, —
In omăt de floare, să fiu pus alături
De-un hamal sau poate purtător de măhuri?!

— Iartă-mă, stăpâne, dacă silă'ți fac!, —
A răspuns săracul din sicriu sărac, —
Dar, dac'ai fost mare, iar eu am fost mic,
Nu uita că astăzi nu mai ești nimic
Și, de-ori-câtă slavă sau măriri deșarte
Ți-a fost scris, în viață, să ai pururi parte:
Ori-cât dormi în aur și-o să ai pomană,
In timp ce eu, bietul, n'am nici o colivă, —
Când veni-vor viermii să ne ceară hrană, —
C'un vâcar ca mine vei fi de-o potrivă!

DESPRE ORAȘUL IAȘI

VECHER CAPITALĂ A MOLDOVEI

Multă vreme încă înainte de epoca lui Hristos, pe locurile unde se află azi orașul Iași, se afla un târg așezat, locuit de oameni, cari căutau să trăiască și să se apere de orice întâmplare năprasnică, întovărășindu-se și lucrând împreună, mic cu mare, pentru a putea să propășească din ce în tot mai bine.

S'au găsit în niște săpături de pământ de pe aici, urme de viață a străbunilor noștri, din așa zisa epocă neolitică, pe când încă nu se întrebunța în nevoile vieții de toate zilele ferul, arama, sau alte minerale, ci numai cremene și piatră, sau oasele de animale, din cari se făceau tot felul de unelte trebuitoare pentru viață și hrana omenească.

Din veacul al doilea după Hristos încep a se găsi și urme scrise despre acest oraș, care se numea pe atunci, de către locuitorii săi, Petrodava, după cum se vede într-o hartă antică a unui mare geograf de pe atunci Ptolomeu. Iar din veacul al treisprezecelea avem și documente nebanuite, că această localitate a fost cunoscută cu numele de Târgul Iașilor, după cum se poate ceti în unele hrisoave rămase până la noi, din vremea marelui voevod moldovenesc Alexandru cel Bun și urmașilor săi; căci se vede că depe atunci se aflau aici o Curte Domnească, o Judecătorie mare și o vamă importantă.

Multe fapte mărețe s'au petrecut în cursul vremilor în acest oraș, care a fost impodobit, cu mai multe zeci de frumoase monumente religioase și domnești, de cea mai mare importanță, dintre cari unele au ajuns să trăiască până în zilele noastre.

Numele de Iași, Eși sau Târgul Ieșilor l'a luat acest oraș, în loc de celui dintâi cunoscut, dela un popor care locuise o bună bucată de vreme în aceste părți și se războie cu locuitorii cei mai vechi, Dacii, cari îi dăduse mai demult denumirea de Petrodava. Acest popor se numea Iazgi, sau Iazigi, ori Iasoni, după diferite pronunțări din limbile vechi. În vremea lui Ștefan cel Mare, Iașul mai era scris și cunoscut în unele documente cu numele de Forum Filistenorum, Iarmarkt sau Municipium Iasiorum, — căci Iazgi sau Iazigi erau cunoscuți în vechime că făceau negustorii mari cu țările dinprejurul Moldovei, — și pe atunci mulți negustorii mari se numeau și Filistenii, Iazighinii etc.

Se vede că acești Iazigi cari au învins și cotoplit pe vechii Daci și alte neamuri, au fost mai covârșitori ca număr, de le-a rămas numelelor asupra orașului în care năvălise din alte părți. Dar și Iazigi aceștia după o vreme au fost goniiți din această localitate, și s'au oplotit mai departe, prin mijlocul țării Ungurești, unde li se mai cunoaște urma și astăzi.

Cam prin anii 1550, Iașul a fost ales de Moldovenii ca să le fie capitala țării lor, în locul târgului Suceava, unde fusese mai înainte. Incepând cu Alexandru Lupușeanu-Vodă și până la Alexandru - Ioan Cuza - Vodă aici au stat și au domniț toți Voievozii stăpânitori ai acestei fr-

moase și mănoase țări, Moldova.

În nici un oraș din tot pământul Românesc nu se găsec atâtea urme glorioase de vitejie, curvioasă și vrednicie a nației moldovenești, câte se alu în vechiul Iași. Monumente sfințe și vrednice a se inchina lumea la ele, care ne amintesc de străbunii neamului Românesc, marii împărați ai Romei, ca Aurelian, Cezar și Traian.

În anul 1859, prin alegerea la Domnia Moldovei și a Munteniei a marelui Român Cuza-Vodă, Iașul a renunțat la Scaunul Domnesc și la drepturile ce le avea de capitală a țării, pentru ca unirea fraților Români să se poată înlăpui mai cu temei, și să dispară orice deosebire de neam sau de idei.

În timpul de față se găsec în Iași un număr foarte însemnat de monumente istorice, pe cari le admiră lumea întreagă, cum sunt bisericile Mitropoliei, Trei-nui mare geograf de pe atunci Erachi, Sf. Neclai-Domnesc Bărbol, St. Sava și altele multe; apoi Curtea Domnească, care a fost clădită cu vro mie de ani aproape înainte, și care, deși e prefăcută acum ca arhitectură, totuși ea ne dă o amintire glorioasă a faptelor eroice ce s'au petrecut într'ansa în cursul veacurilor trecute.

Mai sunt în Iași alte clădiri mai nouă, dar de un deosebit interes, între cari un mare Teatru Național, Universitatea, diferite alte școli și căzărni mari, Baia Turcescă, hoteluri mari și diferite locuinți frumoase. Se mai află aici foarte multe școli înalte, fabrici, instituții filantropice, cum e de pildă Spitalul foarte mare a Sf. Spiridon și Institutul Orfanotropic, aziluri pentru bătrâni etc.

Împrejurimile Iașului sunt de asemenea foarte frumoase, și conțin mai multe biserici istorice, foarte vechi, între cari cităm Galata, Cățăuia, Socola, Aroneanu, Bărnova și altele. Vii și livezi foarte bune, cum și grădini de petrecere se află deajuns înprejurul Iașului, cum și cariere de piatră, păduri, ferme de ale statului și particulare.

Intr'un cuvânt Iașul merită a fi văzut de toată lumea, fiind unul din orașele cele mai de seamă din întreaga Românie-Mare.

N. A. Bogdan

Potrivnicilor.

Fă-mă Doamne-un mare amău,
Să sbor și să pot mușca
Pe cei ce mi fac rău... — Ba nu: —
Tot eu m'aș învenina!

Vox populi.

Gura lumii spune multe,
Nu vă potrivii la toate!
Că din câte spune lumea,
Ea... nu crede'n jumătate.

Epitaful unei soții.

Macar ici te odihnește!
Soțul tău plângând te roagă;
Căci destul făcuși în viață
Val-vârtej o lume n'reagă!

Unui harpagon

Pentru bani vândut-a Iuda
Pe-al nostru Mântuitor;
Tu, te-ai vinde și pe tine...
De-ai găsi cumpărător. N. B.

HENRIK IBSEN

de LEONTIN ILIESCU

În ziua de 20 Martie a. c. se împliniră o sută de ani dela nașterea lui Henrik Ibsen, marele scriitor și dramaturg al Norvegiei, prietenul nedespărțit al lui Bjoenstjerne Bjornson și Georges Brander, tot atât de mari ca și el.

Viața lui Ibsen a fost sbuciumată încă dela vârsta de 7 ani, când părinții săi avură de suportat o criză formidabilă în ramura industriei, în care-și aveau plasate capitaluri mari. Peste șapte ani, Ibsen fu nevoit să câștige viața singur într'un sătuleț îndepărtat al Norvegiei.

Primele sale lucrări dramatice, ca și poemele sale, au fost rău primite de publicul vremii, așa că numai târziu putu el să trăiască de pe urma scrisului său, c a n d repurtă, în Italia, mari succese cu poemul său «Brand», a cărui un fel de continuare este «Peer Gynt».

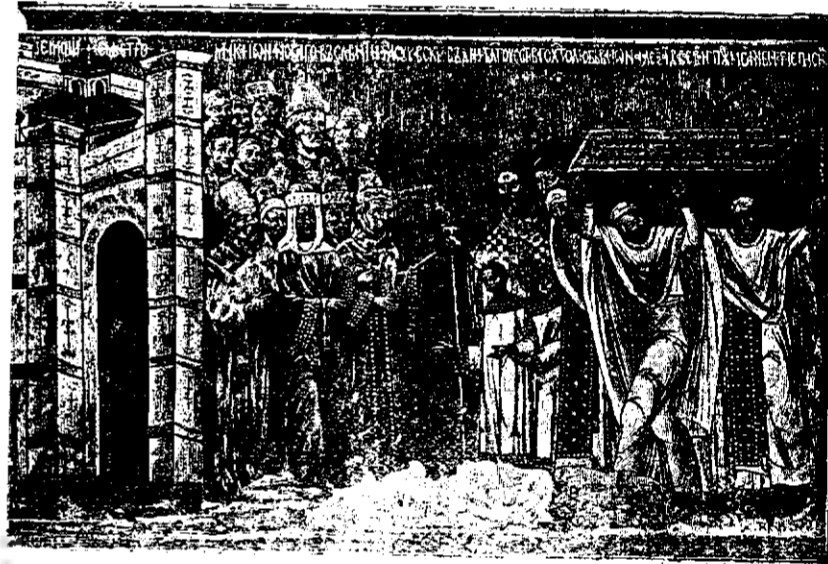
Suferința este un admirabil

motiv etic și estetic pentru aleșii lumii. Ea este gloria martirilor, crucea eroilor, lauda genilor. De aceia a și trebuit să sufere atât de mult marele cugetător scandinav care abia la vârsta de 40 ani, isbuti să dea o formă definitivă scriisului său, descoperindu-și calea dreaptă a genului, prin dramele puternice ale teatrului ibsenian de astăzi, ca: Stălpii Societății, Nora, Liga Tinerimei, Rața Sălbatică, Comedia Iubirii, La Rosmersholm, și încă altele multe.

Intellectualitatea de pretutindeni evocă astăzi cu admirație viața și opera marelui Ibsen, în teatrul căruia nu știu ce să admiri mai mult: dramatismul sguitor cu care interpretează conflictele de conștiință ale oamenilor și ale societății omenești, sau simplitatea estetică a dialogurilor, cari dau personajilor o caracterizare atât de firească, expresiune logică a mediului lor?

Relieve scumpe

Din trecutul nostru

Pictura aceasta se află pe peretele dela Mănăstirea din orașul Suceava și înțelesă transportarea rămășițelor Sfântului Ioan.

RUGA

Să cânt răsăritul ce umple pământul
Cu slava Ta Doamne, să cânt aurora
Ce-aprinde 'n inimi nădejdi tuturor...
Ce graiu să Te cânte?... sărac mi-e cuvântul...

Surăsul Tău, Doamne, 'n holdele 'n floare
Se lasă și 'n spice de grâu miresmate,
Pătrunde un zâmbet din zări înstelate...
Și murmură 'n noapte glas blând de isvoare...

Pământul, Părinte, mereu Te slăvește...
In freamăt de holde ce mintea mi-o'mbată,
In zumzet de-albine, pământul rostește
O rugă ce umple simțirea mea toată...

Imi spune de Tine... și-aș vrea ca să cânt...
Simțirea mea-i slabă și n'are vestmânt...

Vulcan mi-este pieptul... dar glasul-i pierdut.
Și-aș vrea ca să ardă luceferi în lut...

Părinte... cuvântul meu slab l'ai lăsat.
Cu ruga mea, Doamne,
Cum nu pot să fulger, văsduhu'nstelat...
Să sparg învelişul ce-adânc m'a'nclăștat.

Const. Goran

De ce-a fugit baba

Iordăchioaia din București

de: I. C. Vissarion

— Nu vă supărați măicuțule, că intru la dumneavoastră să mă mă'nclăzesc?...

— Nu mamă, Mario, nu ne supărăm... Da de unde vii?... Nu mai stai la București?

— Nu mai stau, măicuțule... Și uite acuși, d'acolo viu!

— Trece lângă sobă, lângă sobă... Dă-te la o parte, să stea mama Maria.

Copilul se dădu sfios la o parte.

Baba înaltă și cocoșată, cu obraji sbârcoși, cu nasul vânat și adus ca de cucuvea, curată muma Pădurei ori Ciurma, se așeză pe capul pătuiaului de lângă sobă. Copiii cei mai mici, văzând-o așa de frumoasă, fugiră împrejurul mării, privind cu spaimă

la baba care le lua locul de lângă sobă.

— Destă-ți marama... și scurteca la piept, ca să intre căldura...

— O!... De mai era un petic până aci, apoi că inghețam...

— Iși luă marama de pânză de bumbac din cap, se destăcă la piept, și cu brațele întinse, parcă vrând să n'brățișeze soba, se așeză cât mai aproape de ea.

— O!... imineii ăștia... mă degeră în ei, că au inghețat de s'au făcut ca osul...

— Scoate-i și lasă-te în ciorapi.

Mama Maria se căsni să desnoade șiretele, dar degetele încărligite și inghețate de ger, n'o slujeau de loc... Atunci femeia

se duse și începu s'o deslege.

— Lasă măicuțule... lasă... u!... că mă desfac eu, dar deștile astea, mânca-le-ar pământu, nu mai sunt bune de nimic...

— Lasă să te desfac eu... Uite așa... Sui-te în pat și încalzește-te!

Baba se urcă în pat și iar îmbrățișă soba.

— U!... U!...

— Ce e?

— Mă ustură deștile... mă ustură picioarele!

— Stai, să-ți aduc o copăiță să le bagi în apă rece...

— Vai de mine!... Nu le bag în apă rece să n'ghețe mai rău...

— Ba o să le bagi, că numai așa nu degeri... Cui pe cui se scoate afară... N'ai văzut, când te frigi cu terci, încalzești partea aceea câte nițel, până ce-ți pierd usturimea... Și aci, cu nițică răceală, scoți o răceală mai mare.

Femeia turnă apă în copăiță, îi trase ciorapii și o sili să bage mâinele și picioarele în apă...

— O!...

— Ce e?...

— Parcă îmi mai trece usturimea...

— Mai scoate-le... Așa...

— Iar mă ustură...

— Iar vârlă-le în apă!

Baba văzând că e bine, făcu singură așa, tăcând și căsniindu-se să se n'calzească bine la piept.

— Ai venit pe jos dela gară până aici?

— Pe jos măicuțule... ce era să plătesc eu?...

— Ce-ți face feciorul Stan, Dobra lui, copiii?

— Toacă pe vătrați, maică...

Fugiră din casa lor, din pământul lor și se duseră la București, ca să i zică ei lumea „cocoană” și lui „domnule!”... Ce să-i ajungă lui lea de cheferist, când toate să le ia pe bani? Văndură casa cu locul ei, pământul dela câmp, vaca, boii, căruța și plugul, pătuțul și satra, ca să cumpere la București niște căsuțe scunde, cu odăile cât o tindă și cu locul de n'ai să bagi o căruță ori să legi o vacă... Dădură tot p'un

peticuț de loc... aci puțul, aci privata, aci bucătăria, aci odăia... Vara putoare, iarna putoare... Mi s'a spurcat sufletul în mine... Încăi când m'ănănci lasole te aude toți vecinii!... Și nu e câmp maică, nu e deloc! Să mai eși, să mai răsuli, să mai vezi mohor verde, ori fir de porumb, ori vacă păscând!...

Ce-am plâns eu astă vară!... O căldare de lacrimi d'ale mari!... Paici sunt câmpuri întinse... lăstare, păduri... case rari, cu grădini mari... Și vezi sipici uscate, mușuroaie de porumb, paie în curțile oamenilor, vaci și oi, și boi, și câini și găini!...

Când m'am dat jos în gara Titu și am ieșit la soșea, mi-a venit să pup tufanii lui Stănescu de pe margine, să pup sipicile uscate, viața mea trăită până nu

mă dusesem să trăiesc în București. Era câmpul alb de zăpadă, șoseaua înghețată tun și aluni-coasă, dar eu am mers mai mult pe fugă... Tocmai de pe la Plopi încoamă m'a prins gerul!... Am venit să mor pe câmpul mare și frumos, cu ochii la pădure ori la cer, și să mă îngroape lângă Iordache - al meu... Să pu-trezesc acolo, să s'amestec țărâna mea cu a lui, cum ne-am amestecat și lacrimile în viață...

Nu vreau să mor în București, nu, că acolo s'a făcut lumea păgână!... A cincea casă dela casa lui Stan al meu a murit un uncheaș...

— Păi ce-i face mă, acolo? am întrebat eu.

— Il arde.

— De tot?

— Păi ce de jumătate!?... Il face scrum ca pe țigare...

— Pe bietul mort?!

— Pe el...

— Păi ce e zice?

— Păi ce să zică dacă e mort?!

Am început să mă jlesc.

— Stane maică, dacă eu aș muri, tu ce mi-ai face?

